

Utbildningsinspektion i Backa skola, grundskola F-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökte Backa skola den 23 nov 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Backa skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Backa skola intervjuades elever, personal och rektorn samt föräldrarepresentanter från skolans lokala styrelse. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Backa skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	28
Förskoleklass	12
Grundskola	115

Backa skola är en skola för förskoleklass och årskurserna 1–6. Skolan är belägen i nordöstra delen av Tanums kommun den så kallade Bullarebygden. Skolan ligger i byn Backa. De flesta eleverna åker skolskjuts till skolan och många har lång resväg. Skolan ligger naturskönt med närhet till skog och sjöar.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Backa skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Backa skola har goda förutsättningar att nå målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Eleverna berättar att de trivs på skolan och känner sig trygga. Eleverna är positiva till sin skola, de tycker att de har bra kamrater och duktiga lärare. Lärarna samt rektorn bedömer elevernas kunskapsresultat som goda. I Backa skola finns en lokal föräldrastyrrelse med beslutandemajoritet. Föräldrarna tycker att de genom arbetet i föräldrastyrrelsen lärt sig mycket om skolan och de är nöjda med att de kan vara med och påverka. Rektorn håller sig förtrogen med verksamheten genom dagliga kontakter och samtal med skolans personal. Personalen uppskattar sin rektor och anser att rektorn är en bra chef.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Den systematiska uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling bör vidareutvecklas och bedömningar därav göras även i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.
- Skolan bör arbeta vidare med att för eleverna förtydliga målen för undervisningen och elevernas lärande.
- Skolan bör utveckla elevernas inflytande över sitt lärande.
- Samverkan förskoleklass, fritidshem och skola bör utvecklas.
- Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Elevens val anordnas inte för alla elever vid skolan (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Inspektörerna bedömer att eleverna i Backa skola ges möjlighet till utveckling och lärande i den riktning som målen för skolformen föreskriver. Deras kunskapsutveckling följs fortlöpande upp genom diagnoser och tester m.m. På skolan finns lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna i svenska, matematik och engelska, så kallade snurrar. Lärarna har påbörjat ett arbete med individuella utvecklingsplaner. Dessa tar upp ämnena svenska, engelska och matematik samt social utveckling. Den systematiska uppföljningen och bedömningen av elevernas kunskapsutveckling är begränsat till dessa ämnen. Bedömningen av kunskapsutvecklingen i övriga ämnen tar en mer undanskymd plats när det gäller såväl det som diskuteras vid utvecklingssamtalen som i de individuella utvecklingsplanerna. Inspektörerna bedömer att den systematiska uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling bör vidarutvecklas och bedömningar därav göras i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.

I Tanums kommun finns beslut om kvalitetsgarantier. Bland annat skall alla elever lära sig läsa, så kallad läsgaranti. Utifrån tester av eleverna med start i förskoleklasserna får skolorna lässtödspengar efter behov för att kunna lästräna de elever som har svårigheter i läsinläringen.

Resultaten på de nationella proven för årskurs 5 år 2004 visar att av 26 elever har samtliga elever uppnått målen i svenska, 25 elever uppnådde målen i matematik och 24 elever i engelska. År 2005 uppnådde samtliga 21 elever målen i matematik respektive svenska och 19 elever uppnådde målen i engelska. Lärarna och rektorn bedömer dessa resultat som goda.

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) anges att skolan skall klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har. När undervisningen planeras utifrån de nationella kursplanernas mål att stäva mot samt mål att uppnå ökar elevernas möjligheter att bli delaktiga i utbildningen och att förstå vilka kunskaper den skall leda till. Utifrån de klassrumsobservationer och intervjuer inspektörerna gör är intrycket att eleverna endast i liten omfattning är medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Vid inspektionen ser inspektörerna inte att målen är tydliggjorda i det dagliga arbetet och att eleverna ges möjlighet att utvärdera och reflektera över sitt lärande. I ett klassrum ser inspektörerna dock att det finns tydliga målformuleringar uppsatta i klassrummet. Inspektörerna bedömer således att skolan bör arbeta vidare med att för eleverna förtydliga målen för undervisningen och elevernas lärande.

Eleverna deltar i klassråd och elevråd. Eleverna får där arbeta i demokratiska former. De berättar att de varit med och reviderat skolans trivselregler. Eleverna berättar vidare att de har som ansvar att observera om lekredskap går sönder och då meddela vaktmästaren detta. Eleverna uppger att de sällan är med och planerar vad de skall lära och hur de skall arbeta. De berättar att de kan komma med förslag till lärarna om vad de vill göra på exempelvis utedagar och att lä-

rarna lyssnar när de kommer med förslag. Inspektörerna ser få exempel på att eleverna ges möjlighet att påverka innehållet i planeringen.

Utifrån intervjuer och observationer under inspektionen kan inspektörerna konstatera att eleverna trivs på skolan och att de känner sig trygga. Personalen har på skolan arbetat med och fortbildat sig i värdegrundsfrågor och detta har enligt rektorn och personalen gett resultat. Inspektörerna möter trevliga och hjälpsamma elever under inspektionen som gärna berättar om sin skola och visar oss inspektörer tillrätta. Eleverna berättar att det förekommer och har förekommit mobbning på skolan men att personalen tar tag i problemen direkt. Att det, vid inspektionstillfället, finns ett pågående fall av mobbning på skolan bekräftas av rektorn.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Enligt intentionerna i Lpo 94 skall elevernas möjlighet till inflytande utvecklas så att eleverna i högre grad, och efter ålder och mognad, får inflytande över sitt lärande. Undervisningen skall bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. Enligt eleverna har de mycket lite inflytande över vad de skall arbeta med. Lärarna tycker det är svårt att ge eleverna inflytande och de bekräftar att de oftast låter eleverna välja i vilken ordning de skall utföra uppgifter de fått. I flera klasser förekommer tid för eget arbete då de får välja mellan olika uppgifter och göra klart arbeten de inte hunnit med. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande på skolan kan utvecklas till att de i större omfattning blir delaktiga i sitt lärande.

Under fritidshemstiden har eleverna större möjligheter att påverka innehållet i verksamheten. Personalen får många förslag från barnen. Vissa eftermiddagar väljer barnen mer fritt och andra dagar får de välja innehållet i en bestämd verksamhet.

Verksamheten för barnen i förskoleklassen är organiserad så att fem- och sexåringar är i samma grupp. I gruppen ingår således även förskolebarn. De har gemensam samling och arbetar sedan tillsammans under dagen som bland annat består av lekpass, utevistelse och uppgiftspass. Under inspektörernas besök är uppgiften att baka lussekatter. Inspektörernas intryck är att detta är en väl fungerande grupp. Inspektörerna vill dock väcka frågan om varje barns behov av lek, utmaningar och stimulans beaktas vid planering och utformning av verksamheten.

I gruppen ingår två elever med annat modersmål än svenska. Dessa elever får extra språkträning några gånger i veckan.

Enligt lärarna sker ytterst lite samverkan mellan förskoleklassen och årskurs 1, samt mellan fritidshemmet och skolan. Samverkan sker vid övergången från förskoleklass till årskurs 1. Lärarna berättar att de arbetar på fritidshemmet enligt ett rullande schema för att fritidshemspersonalen skall kunna delta på skolans onsdagskonferenser. Det finns på så sätt inte möjlighet att tillvarata de olika pedagogernas kompetenser som finns i förskoleklassen och fritidshemmet. Inspektörerna bedömer därför att samverkan förskoleklass, fritidshem och skola bör utvecklas för att enligt Lpo 94 berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

I Backa skola finns en lokal föräldrastyrelse. Möten hålls en gång i månaden och där deltar förutom föräldrarna i lokala styrelsen, rektorn, personalrepresentanter samt elever från elevrådet. Styrelsen träffar barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott en gång per år. Föräldrarna tycker att de genom arbetet i lokala styrelsen lärt sig mycket om skolan och de är nöjda med att de kan vara med och påverka. De har huvudsakligen under åren ägnat sig åt att förbättra skolans yttre miljö, men även miljön i skolans matsal och simundervisningen. Vid inspektionstillfället pågår ett arbete med att försöka få kommunens filialbibliotek flyttat till skolans område. Den lokala styrelsen samarbetar med skolans föräldraförening.

Skolans elevvårdsarbete har som mål att skapa en så positiv studie- och arbetsmiljö som möjligt samt stärka elevens självförtroende och då problem uppstår snabbt ingripa med adekvata åtgärder. På skolan finns ingen utbildad specialpedagog eller speciallärare. Två av skolans lärare ger eleverna det extra stöd de behöver. Sexton elever har åtgärdsprogram. På skolan finns också två elevassistenter och dessa får handledning från kommunens centrala stödteam. Regelbundna klasskonferenser hålls och på så sätt anser rektorn att hon är väl insatt i elevernas behov.

Elevernas kunskapsutveckling följs upp genom ordkedjetester, olika diagnoser och andra tester. Läsutvecklingsschema, Skolverkets tidigare diagnosmaterial och olika matematikdiagnoser används också. Nationella prov genomförs i årskurs 5. De lokala bearbetningarna av de nationella kursplanerna används som underlag vid utvecklingssamtalen och ger enligt lärarna en tydlig bild av vad eleverna kan och vad de behöver arbeta vidare med. Vid utvecklingssamtalen skrivs mål för elevens lärande. Lärarna har enligt eleverna dessa planer i sin pärm och lärarna påminner eleverna om vad som står där, men målen används oftast inte vid planeringen av det dagliga arbetet.

Lärarna utvärderar årets arbete utifrån läroplanens mål inom normer och värden, utveckling, lärande och kunskaper, samt elevers inflytande och ansvar. Underlaget från utvärderingarna sammanställer rektorn i skolans kvalitetsredovisning. Skolans kvalitetsredovisning för år 2004 innehåller rubrikerna mål, resultat och måluppfyllelse samt åtgärder för utveckling. Där beskrivs huvudsakligen genomförandet av arbetet och tydlig redovisning saknas av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts. Om skolans måluppfyllelse samt analys därav blir tydlig för alla på skolan kan skolans kvalitetsredovisning utvecklas till att bli ett bättre redskap i skolans förbättringsarbete. Skolans lokala styrelse har läst kvalitetsredovisningen och fått komma med synpunkter innan den färdigställdes.

I skollag och läroplan framhålls att rektorn skall ha pedagogisk insikt, liksom att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn för Backa skola har mångårig pedagogisk erfarenhet samt flera års erfarenhet som studierektor och rektor. Rektorn har deltagit i en utbildning i ledarskap på Högskolan i Örebro. Rektorn håller sig förtrogen med verksamheten genom dagliga kontakter och samtal med skolans personal. Varje onsdag eftermiddag träffas all personal i olika konstellationer, ibland alla, ibland i mindre arbetslag. Var fjärde onsdagsmöte är helt avsatt för pedagogiska diskussioner. Detta läsår läser personalen boken ”Att finna balansen” av Kernell och diskuterar utifrån den.

Personalen uppskattar sin rektor och anser att rektorn är en bra chef som har stort förtroende för dem. Rektorn trivs bra med sitt arbete och inspektörernas intryck är att hon skapat ett öppet och positivt klimat på skolan. Personalen trivs och tycker de har bra arbetskamrater. Inspektörerna bedömer att ledarskapet är gott.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Rektorn kontrollerar utlagd tid och tillser att eleverna får den garanterade undervisningstiden. Lärarna utformar elevens val på olika sätt inom klassens ram. I en av klasserna får eleven fundera över vad han/hon vill fördjupa sig i och planera och genomföra detta. I andra klasser har eleverna inget elevens val och eleverna känner inte till att det finns något i timplanen som heter elevens val. Inspektörerna bedömer att alla elever inte har tillgång till elevens val.

Enligt rektorns uppgifter är lärartätheten på skolan läsåret 2004–2005, 7,5 lärare på 100 elever. Rikssnittet i Sverige år 2004 är enligt Skolverkets statistik 7,9 lärare på 100 elever. Samtliga lärare på skolan är behöriga. Förutom lärarna finns tre elevassistenter på skolan.

Lokalerna är rymliga och väl anpassade till verksamheten. Det finns tillgång till grupprum och andra extrautrymmen.

Fritidshemmet är öppet från kl. 6.30 till kl. 18.30. De barn som är behov av fritidshemsplats får det på skolan upp till 12 års ålder. Vid inspektionstillfället är 28 barn från förskoleklass och årskurserna 1–5 inskrivna vid fritidshemmet.

Datum	Ort
2006-02-28	Göteborg

Eva Wallentin
Ulla-Britt Norin